

Nieuwsbrief IVN Eemland

december 2019

Een Y-splitsing in de blauwepaaltjesroute in De Lange Duinen van Soest

Natuuragenda Eemland

- **Zaterdag 7 december**, vogeltelling bij elektrisch gemaal aan de Westdijk in Bunschoten, 09.00-10.00 uur, voor iedere geïnteresseerde. Heeft u geen telescoop, dan kunt u meekijken met anderen.
- **Zondag 8 december**, winterwandeling landgoed Groeneveld, 14.00 uur, start op P Ravensteinselaan.
- **Zaterdag 14 december**, workshop fruitbomen snoeien, De Veenweide, Vedelaarpad 53, 14.00-16.00 uur. Opgeven info@eetbaarsoest.nl.
- **Wandelingen 2020**: zo 12 jan, zo 9 feb, za 7 mrt (vroeg vogels), za 19 apr (weidevogels)
- **Zaterdag 11 januari**: nieuwjaarsreceptie, vanaf 15.00 uur, Museum Soest, Steenhoffstraat met lezing Violet en Remco over... .. jawel, vlinders!
- **Maandag 10 februari**, coördinatorenvergadering IVN, 20.00 uur, Vogelzang, Molenstraat 8d.
- **Woensdag 25 maart**, algemene ledenvergadering, 19.30 uur, Vogelzang, Molenstraat 8d.
- **Zaterdag 27 juni**, vrijwilligersmiddag Jachthuislaan 68 Soest, vanaf 15.00 uur.

Natuurnieuws

Walnotenbomen op de Noordereng

- Eind november zijn drie walnotenboompjes geplant op de Noorder Eng in Soest in het kader van Groen aan de Buurt. Drie verschillende rassen (er zijn er meer dan 200). Het planten werd gedaan door kleuters van de Prins Willem Alexanderschool. Zij werden begeleid door scholieren uit 4 havo van het Griftland die het vak aardrijkskunde volgen. Als alles goed gaat, geven de boompjes over 5 jaar 100 noten. In Soest hebben overigens heel wat notenbomen gestaan. Op boerenerven hield de walnotenboom de vliegen weg uit de stal en het huis. Foto Alexandra Thom

Nieuws IVN

Nieuwjaarsreceptie

● De Nieuwjaarsreceptie van zaterdag 11 januari 2020 wordt dit keer gehouden in een zaal van Museum Soest aan de Steenhoffstraat 46, waar we gratis gebruik van mogen maken. Dit vanwege de nauwe band van het IVN met het museum. Op de zolderverdieping kunnen we de natuurexpositie bekijken. De receptie begint om 15.00 uur en rond 16.00 uur willen we beginnen met de lezing. Die wordt dit keer verzorgd door **Violet Middelman en Remco Vos van Vlinders Eemland**, die ons zullen meevoeren in de wonderbaarlijke wereld van de dagvlinders, nachtvlinders en microvlinders, die zelfs voor hen nog steeds weer tot nieuwe ontdekkingen leidt.

Sint Jacobsvlinder
en heideringelrups

Op zoek naar vlinders onder leiding van Violet en Remco op De Paltz in Soestduinen. Foto PvD (2015)

LIN

Wilde bij ziet Utrechtse natuur zitten

Onderzoekers hebben zeven bijensoorten waargenomen die nog niet eerder in de Utrechtse natuur zijn gezien. Grootste verrassing was het aantreffen van de groene zandbij, die tot nu toe alleen in Zuid-Limburg is opgemerkt.

Richard Hoving
Utrecht

Veldonderzoekers van Van den Bijstel Ecologisch onderzoek trokken er afgelopen zomer in op-

▲ Bijen komen vooral op bloemenrijke hellingen af. FOTO: NM

gebruikt gebied waar weinig variatie is en weinig bloeit." De groene zandbij is tot nu toe alleen in Zuid-Limburg gezien.

De onderzoekers troffen veel bijen aan in gebieden waar aan natuurontwikkeling wordt gedaan.

dracht van de provincie Utrecht op uit om bijensoorten in kaart te brengen. Ze troffen ongeveer 160 soorten aan. Hieronder waren zeven nieuwe bijensoorten: de gele tubebij, groene zandbij, gouden kegelbij, vierbandgroefbij, breedbandgroefbij, driedoornige metselbij en de zompmaskerbij.

De bijen komen af op hellingen van forten met gevarieerde bloemensoorten

–Kees Goudsmits

De groene zandbij is de opvallendste nieuwe soort, volgens onderzoeker Kees Goudsmits. Deze zeldzame bijensoort is op verschillende plekken in de provincie gezien. „Hij lijkt zich vooral thuis te voelen rond de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.” Volgens Goudsmits komen de bijen af op de gevarieerde plantenen bloemensoorten op de hellingen van de forten. „Ze fungeren als een soort eiland in een intensief

Gebieden die 'goed scoren', zijn: landgoed De Boom in Leusden, de voormalige vliegbasis Soesterberg en Plantage Willem III bij Elst. De combinatie van bloeiende planten met een onbegroeide bodem, is het meest ideaal voor bijen die er hun ondergrondse nest maken.

Omdat een deel van de bijensoorten nesten maakt in dood hout is ook goed bosbeheer belangrijk voor wilde bijen, aldus Goudsmits. „Bijenhôtels en bloemrijke berm en tuinen dragen ook bij aan de wildebijenstand.”

Bermbeheer waarbij alles rigoreus wordt weggemaaid in het voorjaar en zomer, noemt de onderzoeker een ramp voor wilde bijen en andere insecten.

De provincie Utrecht omschrijft de onderzoeksresultaten als 'goed nieuws'. De provincie voert een actief soortenbeleid, waarbij het beschermen en behouden van bedreigde planten- en diersoorten voorop staat.

Met het bijenonderzoek in de hand wil Utrecht volgend jaar de belangrijkste gebieden voor bijen aanwijzen en daar het juiste natuurbeheer toepassen.

Uit: Utrechts Nieuwsblad

Beleef de natuur

Waternavel op de Eem

Hans Kampf meldt dat hij veel waternavel in de Eem zag. Hierbij zijn verslag dat hij met het IVN wil delen:

● „Ik fietste langs de Eem van Amersfoort naar Soest en zag tot mijn grote schrik heel veel grote waternavel (over honderden meters) staan in de natuuroevers, die we in de periode 1974–1978 hebben bedacht. Zo een beetje de hele moerasberm aan de noordelijke oever achter ziekenhuis Meander en tegenover het industrieterrein Isselt.” Kampf heeft bij de provincie nagetrokken wat er aan gedaan wordt en hij krijgt het volgende antwoord.

- De uitheemse waterplant groeit in de zomer enorm uit. Laten zitten kan niet door verstikking van de andere planten langs en op de kant. In samenwerking met het waterschap is de waternavel vanaf de ontdekking gemonitord en zoveel mogelijk ingeperkt door het structureel verwijderen van de planten op het moment dat deze beginnen uit te lopen.
- Een andere manier van bestrijden dan steeds weer weghalen is nog niet effectief gebleken. De actie heeft geresulteerd in een spectaculaire daling van de aanwas van waternavel. Men kan gerust zeggen dat de wildgroei tijdens de gehele zomer onder controle is door ieder jaar bij aanvang van het groeiseizoen de planten stevig aan te pakken.
- Oorzaak zijn de te hoge fosfaat- en ammoniumwaarden. De kans op hervestiging van waternavel is groot. Periodieke verwijdering blijkt dus de enige maatregel.

Algemene Ledenvergadering

● Op woensdag 25 maart wordt de Algemene Ledenvergadering gehouden in gebouw Vogelzang aan de Molenstraat 8d, in het Desmond Tutucentrum. Behandeld worden de jaarverslagen en de begroting voor 2020. Aftredend en niet herkiesbaar zijn de bestuursleden Harm Jan Luth en Roel van Wijk. Nieuwe bestuursleden zijn van harte welkom. Aanmelden kan zelfs tot 19 uur. De vergadering begint om 20.00 uur. Er wordt uiteraard ook een lezing gegeven, maar nog niet bekend is wie die gaat geven. We hebben nog tijd.

Boerderijenwandeling

● De Boerderijenwandeling door Op Hees heeft in november zeker 50 wandelaars getrokken. Grotendeels nieuwe gezichten. Dat is opmerkelijk: elk jaar is er dezelfde wandeling die telkens weer blijkt te voorzien in een grote behoefte. Hoewel de wandeling meer dan 6 km is en 2 uur duurt was het enthousiasme wederom groot. Volgend jaar weer. Pvd

Het Kleyhuys langs de Pijnenburgerlaan uit 1903.

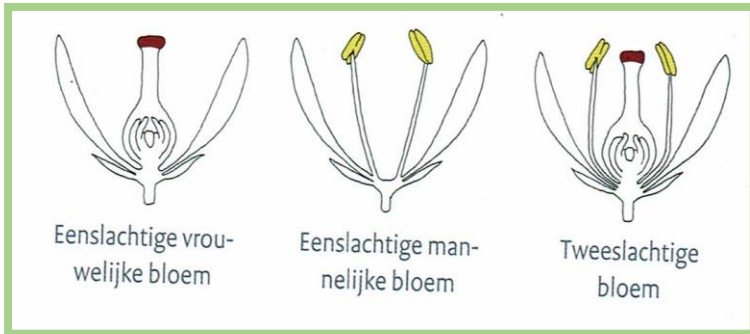

Biologisch momentje

Eenhuizig/tweehuizig, eenslachtig/tweeslachtig

In het prachtige boek *Niet zonder elkaar – Bloemen en insecten* (Louis Schoonhoven e.a.) wordt heel eenvoudig het verschil tussen bovenstaande begrippen uitgelegd.

● De meeste **bloemen**, bijna 90 procent van de Nederlandse flora, bezitten meeldraden zowel als stampers en heten daarom tweeslachtig. Bloemen kunnen ook alleen mannelijk (meeldraden) of vrouwelijk (stampers) zijn en dus eenslachtig. Zie deze tekening:

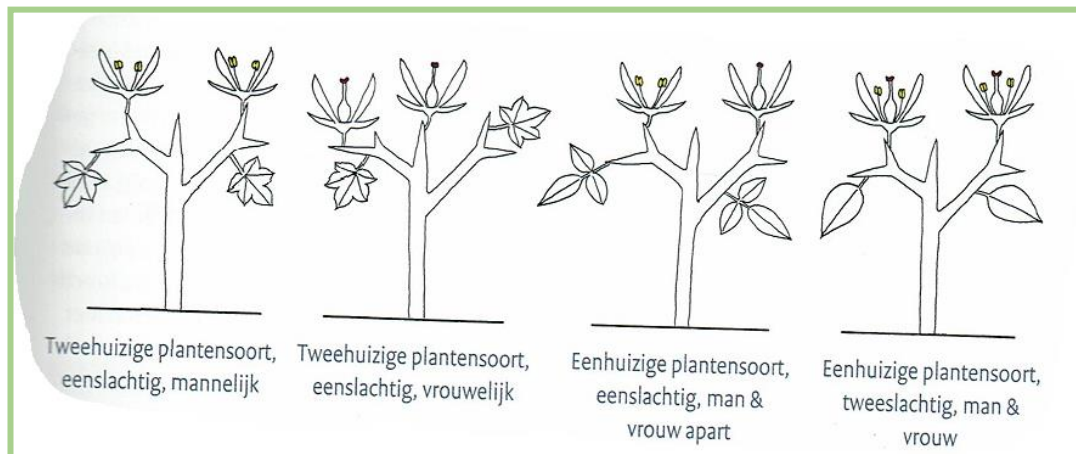
● Omdat een **plant** meestal meer dan één bloem draagt, kunnen op dezelfde plant zowel mannelijke als vrouwelijke bloemen voorkomen. De plant wordt dan eenhuizig genoemd. Ezelsbruggetje: het mannetje en het vrouwtje wonen in één huis.

● Een **plant** met alleen mannelijke of alleen vrouwelijke bloemen heet tweehuizig. Ezelsbruggetje: mannetje en vrouwtje wonen apart, dus in twee huizen.

● Een kleine 10 procent van onze plantensoorten is eenslachtig en eenhuizig. Dus: met aparte mannelijke en vrouwelijke bloemen op dezelfde plant bv katjesdragende bomen (eik, els, hazelaar).

● Eenslachtige en tweehuizige soorten zijn er weinig, dus met aparte mannelijke of vrouwelijke bloemen op verschillende planten. Geldt voor grote brandnetel, duindoorn, wilde gagel, avondkoekoeksbloem, kleine valeriaan, hulst, wilg en populier.

Zie deze tekeningen:

zelden

zelden

<10 procent

>90 procent

● **Samengevat:**

bloemen bezitten of alleen meeldraden **of** alleen stampers > eenslachtig

bloemen bezitten meeldraden **en** stampers > tweeslachtig

planten dragen mannelijke **en** vrouwelijke bloemen > eenhuizig

planten dragen mannelijke **of** vrouwelijke bloemen > tweehuizig

